

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/94/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3711214582
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 12. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2012:3711214582.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľky: B. W., rodenej W., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. W., X. XX/XX-XX, zastúpenej U.. H. C., advokátom Y. F. W., I. XX/XX proti odporcovi: Y. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M.. T. Q., XX XXX Q. T. H., C., zastúpený U.. O. H., Y., Y., so sídlom S. S., XX. A. XX, v konaní o určenie príspevku na výživu rozvedeného manžela, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 11. apríla 2012, č.k. 11P/148/2011 - 42, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd určil výživné zo strany odporcu voči navrhovateľke titulom príspevku rozvedeného manžela po 300 Eur mesačne od 01.01.2012, ktoré výživné bude zasielať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám navrhovateľky. Zameškané výživné za čas od 01.01.2012 do 31.03.2012 vo výške 900 Eur zaviazal odporcu zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol. Odporcu zaviazal nahradiť navrhovateľke trovy právneho zastúpenia vo výške 426,87 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V rozhodnutí konštatoval, že navrhovateľka sa domáhala určenia výživného rozvedenej manželky z dôvodu, že po rozvode manželstva s odporcom nie je schopná zo zdravotných dôvodov zabezpečiť si riadne svoju výživu a je preto na finančných prostriedkoch zo strany odporcu závislá. Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že návrh navrhovateľky je čiastočne dôvodný. Uviedol, že manželstvo účastníkov bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Považskej Bystrici, č.k. 4C/103/2011-80 zo dňa 18.10.2011, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 27. októbra 2011. V ten istý deň, ako bolo manželstvo účastníkov konania rozvedené, t.j. dňa 18.10.2011, súd schválil zmier účastníkov o tom, že odporca sa zaväzuje prispievať navrhovateľke titulom manželského výživného sumou 450 Eur mesačne od 15.07.2011. Z toho vyvodil, že odporca pri uzavretí zmiaru v podstate vedel, že sa zaväzuje k plateniu výživného na už rozvedenú manželku, nakoľko zo spisu je zrejmé, že toto konanie, teda konanie ohľadom určenia manželského výživného, prebehlo v ten istý deň ako rozvodové konanie a to dokonca po tomto rozvodovom konaní, v ktorom sa účastníci po vyhlásení rozsudku zápisnične vzdali práva podať odvolanie. Vyslovil názor, že v prípade, že odporca bol ochotný uzavrieť zmier po tom, čo už bol rozvedený, musí si byť vedomý, resp. bol si vedomý toho, že toto uznáva do budúcnosti a že sa vlastne jedná o sumu, ktorú sa rozhodol, resp. dohodol platiť už na svoju rozvedenú manželku. Ďalej uviedol, že bez ohľadu na uvedené po zvážení všetkých okolností, a to majetkových pomerov odporcu, príjmu, ako i úspor, ktoré odporca sám uviedol, že má, zaviazal odporcu prispievať titulom manželského výživného sumou 300 Eur mesačne od 01.01.2012, nakoľko túto sumu považoval za adekvátnu možnosťiam jednak odporcu, ako aj adekvátnym potrebám navrhovateľky. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 72 ods. 1, 2, § 72 ods. 1 veta prvá, odsek 2 a § 77 ods. 1 veta prvá a druhá Zákona o rodine. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. tak, že priznal čiastočne úspešnej navrhovateľke trovy pozostávajúce z právneho zastúpenia, pričom vychádzal z pomeru úspechu 66,66 % k 33,34 %.

Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie odporca prostredníctvom právnej zástupkyne, ktorý žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že návrh navrhovateľky v celom rozsahu zamietne. V odvolaní namietal, že súd porušil jeho právo účastníka konania podľa ust. § 18 O.s.p., podľa ktorého účastníci majú právo konať pred súdom vo svojej materčine alebo v jazyku, ktorému rozumejú a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Poukázal na to, že písomným podaním zo dňa 29.03.2012 jeho právna zástupkyňa oznámila súdu prevzatie zastupovania a požiadala súd, aby bola odporcovi v súlade s ust. § 18 O.s.p. zabezpečená možnosť konať v jeho materčine, a to výslovne, aby mu boli všetky listiny v predmetnej veci doručené v preklade do francúzštiny a tiež aby na všetky pojednávania bola zabezpečená účasť tlmočníka z/do francúzštiny. Napriek tomu, po otvorení pojednávania dňa 11.04.2012 súd konštatoval, že návrh bol odporcovi doručený len v slovenčine, nakoľko z predchádzajúcich konaní mal súd za preukázané, že v každom konaní bol zastupovaný tam prítomnou právnou zástupkyňou, s tým, že obsah návrhu odporcovi preložila do jazyka anglického. Konštatoval, že bez ohľadu na to, či odporca v predchádzajúcich konaniach uplatnil svoje právo podľa § 18 O.s.p. alebo nie, súd v tomto konaní bol povinný rešpektovať výslovnú žiadosť o zabezpečenie možnosti odporcovi konať v jeho materčine. Tým, že sa odporca na pojednávanie dňa 11.04.2012 osobne dostavil, bol postupom súdu v podstate prinútený súhlasiť s vedením pojednávania bez tlmočníka a právna zástupkyňa odporcu musela súhlasiť s tým, že bude priebeh pojednávania tlmočiť, nakoľko každé pricestovanie odporcu z miesta jeho bydliska do miesta prvostupňového súdu znamená pre odporcu náklad cca 800 Eur, preto bolo v záujme odporcu, aby sa pojednávanie uskutočnilo. Poukázal ďalej na to, že súd nevyhovel ani druhej časti jeho žiadosti, a to o doručenie všetkých listín v preklade do francúzštiny. Pokiaľ ide o vec samú, namietal záver prvostupňového súdu, že odporca pri uzavretí zmluvy dňa 18.10.2011 musel vedieť, že sa zaväzuje na platenie výživného na už rozvedenú manželku do budúcnosti. Poukázal na to, že príspevok na výživu rozvedeného manžela je samostatným nárokom s rozdielnymi podmienkami na jeho priznanie a rozdielnym rozsahom, pričom z porovnaní ustanovení § 71 a § 72 až § 73 Zákona o rodine je zrejme taký zásadný rozdiel medzi inštitútmi vyživovacej povinnosti medzi manželmi a príspevkom na výživu rozvedeného manžela, že odporcovi nie je zrejme, ako je možné, že súd vôbec dospel k takémuto záveru. Uviedol, že bol ochotný uzavrieť zmier výlučne len v rámci konania o vyživovacej povinnosti medzi manželmi, pričom táto dohoda sa týkala iba minulého obdobia, za čas od 15.07.2011 do 15.10.2011. Ďalej súdu prvého stupňa vytýkal, že svoje rozhodnutie, ktorým ho zaviazal k plateniu výživného na rozvedenú manželku v sume 300 Eur vo svojom rozhodnutí nijako nezdôvodnil, ale v rozhodnutí len všeobecne konštatuje, že k svojmu rozhodnutiu dospel „po zvážení všetkých skutočností“. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd za základ svojho rozhodnutia vzal výšku výživného, dohodnutú účastníkmi v rámci konania 3C/110/2011 na 450 Eur mesačne, ktoré potom len s odkazom na ust. § 72 ods. 1 Zákona o rodine znížil na výšku 300 Eur mesačne. Vyslovil názor, že súd však mal v tomto konaní vykonať samostatné dokazovanie a zistiť, či sú splnené hmotnoprávne predpoklady pre priznanie príspevku na výživu rozvedeného manžela. Ďalej vyslovil názor, že navrhovateľka je schopná pracovať, pričom nie je možné zamieňať pojmy „schopnosť pracovať - a tým sa sám živiť“ s „možnosť pracovať - resp. nemožnosťou nájsť si prácu“. Navrhovateľkou tvrdená nemožnosť nájsť si prácu nemôže byť na ťarchu odporcovi, pretože navrhovateľka môže prijať aj prácu, ktorá nezohľadňuje jej kvalifikáciu, resp. si môže zarábať ako samostatne zárobkovo činná osoba. Ďalej namietal, že súd nezisťoval výdavky navrhovateľky, ani osobné, majetkové a zárobkové pomery odporcu a ani neprihliadal na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi a k rozvodu ich manželstva, keď z rozvodového spisu účastníkov konania je zrejme, že príčinou, ktorá viedla k rozvratu vzťahov medzi manželmi a k následnému rozvodu, bola nevera navrhovateľky. Napokon súdu prvého stupňa vytýkal, že si nevyžiadal ním navrhovaný dôkaz, a to doklad od Sociálnej poisťovne a od úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, či navrhovateľka je poberateľkou nejakých dávok v súvislosti s potvrdením, ktoré vydal francúzsky úrad práce slovenskej sociálnej poisťovni ako potvrdenie o zamestnaní a príjme navrhovateľky vo C..

Navrhovateľka prostredníctvom právneho zástupcu v písomnom vyjadrení k odvolaniu uviedla, že sú splnené podmienky na to, aby odporca bol zaviazaný prispievať na výživu rozvedenej manželky, nakoľko preukázateľne nie je schopná sama sa živiť, pričom schopnosti, možnosti a majetkové pomery odporcu umožňujú prispievať na jej primeranú výživu. Preto žiadala rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť ako vecne správny.

Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a zistil, že rozsudok prvostupňového súdu je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. zrušiť a podľa odseku 2 citovaného zákonného ustanovenia

vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vo veci rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého nie je potrebné nariadovať pojednávanie odvolacieho súdu.

Odvolací súd sa primárne zaoberal námietkou odporcu, že mu v konaní pred súdom prvého stupňa nebola daná možnosť vyjadriť sa vo svojej materčine, čím bolo porušené ustanovenie článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ustanovenie § 18 O.s.p.

Námietka odporcu, týkajúca sa neustanovenia tlmočníka, je závažná. Vychádzajúc z Ústavy Slovenskej republiky a ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza listina základných práv a slobôd, je potrebné konštatovať, že základné práva a slobody sa zaručujú všetkým bez rozdielu pohlavia, rasy, farby pleti, jazyka, viery a náboženstva, politického, či iného zmysľania, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnostnej alebo etnickej menšine, majetku, rodu alebo iného postavenia (článok 3 odsek 1 listiny základných práv a slobôd, článok 12 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky). Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremičateľné a nezrušiteľné (článok 12 odsek 1 druhá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Medzi základné práva nepochybne patrí aj právo na súdnu a inú právnu ochranu, ktoré garantuje účastníkom rovnaké postavenie v konaní, takisto právo každého, kto vyhlási, že neovláda jazyk, v ktorom sa vedie konanie, na tlmočníka (článok 37 odsek 3 a odsek 4 listiny základných práv a slobôd, článok 47 ods. 3 a ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Vyjadrením ústavného princípu rovnosti účastníkovi je ustanovenie § 18 Občianskeho súdneho poriadku.

Podľa § 18 O.s.p. účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie. Majú právo konať pred súdom vo svojej materčine alebo v jazyku, ktorému rozumejú. Súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv.

V citovanom ustanovení § 18 O.s.p. je vyjadrená zásada rovnakého postavenia účastníkov v konaní. V rámci tejto zásady je predmetom úpravy právo účastníka vystupovať v konaní vo svojom materinskom jazyku, ktoré právo v sebe zahŕňa nielen právo v materinskom jazyku na súde vystupovať, ale aj právo robiť písomné podania v tomto jazyku, právo na preklad písomnosti ostatných účastníkov a pod..

V prejednávanej veci zo spisu vyplýva, že odporca nerozumie slovenskému jazyku natoľko, aby mohol konať pred súdom. Táto skutočnosť vyplýva z oznámenia jeho právnej zástupkyne zo dňa 29.03.2011, ktoré bolo doručené súdu prvého stupňa dňa 03.04.2012, v ktorom právna zástupkyňa odporcu informovala súd, že materčinou jej klienta je francúzština a jeho jazykové znalosti slovenčiny nie sú dostatočné na to, aby mohol konať pred súdom. Z uvedených dôvodov žiadala, aby odporcovi bola v súlade s ust. § 18 O.s.p. zabezpečená možnosť konať v jeho materčine, t.j. aby mu boli všetky listiny v predmetnej veci (podania navrhovateľky, rozhodnutia súdu, atď.) doručené v preklade do francúzštiny, a tiež, aby bola na všetky pojednávania v predmetnej veci zabezpečená účasť tlmočníka z/do francúzštiny.

Napriek uvedenej žiadosti odporcu súd prvého stupňa na pojednávanie, konané dňa 11.04.2012 nezabezpečil účasť tlmočníka a rozhodol v jeho neprítomnosti. Nie je pritom rozhodujúce, že na otázku sudcu odporca uviedol, že súhlasí, aby súd vykonal pojednávanie v neprítomnosti tlmočníka a súhlasil s tým, aby zo slovenského jazyka do anglického jazyka tlmočila jeho právna zástupkyňa. Ako vyplýva z odvolania odporcu, s touto skutočnosťou súhlasil iba z dôvodu, že vzhľadom k postupu súdu, ktorý napriek jeho žiadosti účasť tlmočníka na pojednávaní nezabezpečil, mu nezostávalo nič iné, iba s touto možnosťou súhlasiť, keď s prihliadnutím k značným výdavkom spojeným s jeho cestou na Slovensko, mal záujem na tom, aby sa pojednávanie uskutočnilo.

Vzhľadom k tomu, že odporca preukázateľne požiadal súd prvého stupňa o to, aby v súlade s ust. § 18 O.s.p. mohol konať v svojej materčine, a súd prvého stupňa takto nepostupoval, odvolací súd je toho názoru, že súd prvého stupňa odňal odporcovi možnosť konať pred súdom, pretože mu nebolo

umožnené vyjadriť sa k veci v jeho materinskom jazyku, čím odporcovi znemožnil realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Odňatie možnosti konať pred súdom je v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dôvodom, pre ktorý bolo potrebné rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Za opodstatnené považoval odvolací súd aj iné námietky uvádzané odporcom v odvolaní, týkajúce sa veci samej. Úvahy súdu prvého stupňa o tom, že odporca uzavretím zmiern v konaní vedenom na Okresnom súde v Považskej Bystrici pod sp.zn. 3C/110/2011-29 vedel, resp. musel vedieť, že v podstate sa jedná o výživné na už rozvedenú manželku, považoval odvolací súd za nesprávne. Z uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 18.10.2011, č.k. 3C/110/2011-29 je totiž zrejmé, že uzavretý zmier sa týkal príspevku na výživu manželky a vzťahoval sa na obdobie od 15.07.2011 do 15.10.2011. Aj keď uvedený zmier bol medzi účastníkmi uzavretý až po tom, čo prebehlo rozvodové pojednávanie, táto skutočnosť sama o sebe nestačí pre záver, že účastníci touto dohodou mali na mysli uzavretie dohody o výživnom rozvedenej manželky.

Odvolanie odporcu považoval odvolací súd za opodstatnené aj v tej časti, v ktorej namietal, že z rozsudku nie je zrejmé, akými úvahami sa súd prvého stupňa riadil pri svojom rozhodnutí, ktorým zaviazal odporcu k plateniu výživného na rozvedenú manželku práve v sume 300 Eur mesačne. Rozsudok prvostupňového súdu v tejto časti je neodôvodnený a konštatovanie, že súd prvého stupňa k tomuto dospel „po zvážení všetkých skutočností, majetkových pomerov odporcu, príjmu, ako i úspor, ktoré sám uviedol, že má“, považoval odvolací súd za nedostatočné a nepreskúmateľné. Odôvodnenie súdu prvého stupňa v tejto časti je v rozpore s ust. § 157 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy, ako vec správne posúdil, pričom súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Z uvedených dôvodov bolo potrebné rozsudok prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, v ktorom súd prvého stupňa bude postupovať v zmysle ust. § 18 O.s.p. a zabezpečí, aby odporca mal rovnakú možnosť na uplatnenie svojich práv, t.j. zabezpečí, aby odporca mohol konať pred súdom vo svojej materčine alebo v jazyku, ktorému rozumie a taktiež vykoná potrebné dokazovanie na zistenie, či sú dané hmotnoprávne podmienky pre priznanie príspevku na výživu rozvedenej manželky. Za týmto účelom vykonaná potrebné dokazovanie pre zistenie, či navrhovateľka nie je schopná sama sa živiť, zistí, aké sú jej opodstatnené náklady na primeranú výživu, preverí zárobné a majetkové pomery odporcu a o návrhu navrhovateľky na príspevok na výživu rozvedeného manžela opätovne rozhodne, pričom vezme do úvahy aj ustanovenie § 72 ods. 2 Zákona o rodine, t.j. prihliadne aj na príčiny, ktoré viedli k rozvratu vzťahov medzi manželmi. Svoje rozhodnutie v zmysle ust. § 157 ods. 2 O.s.p. v písomnom vyhotovení rozsudku riadne odôvodní.

V zmysle ust. § 226 O.s.p. je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

O trovách odvolacieho konania súd prvého stupňa v zmysle ust. § 224 ods. 3 O.s.p. rozhodne v novom rozhodnutí o veci.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.